**Notitie:** **27.03 Beginselprogramma OPNL 2027**
**Versie:** **Opgesteld door AB, versie 2**

**Inhoudsopgave**


| | | |
|---|---|---|
| 1. | Inleiding | 02 |
| 1.1 | “De Kracht van de Regio” | 02 |
| 1.2. | Onze kernwaarden | 02 |
| 2. | Hoofdlijnen Beginselprogramma | 03 |
| 2.1 | “De Kracht van de Regio” | 03 |
| 2.2 | Herstel lokale autonomie | 03 |
| 2.3 | Politiek dicht bij de inwoners | 04 |
| 2.4 | De Nederlandse staat | 04 |
| 2.5 | Grondwet als basis | 04 |
| 2.6 | Herstel van vertrouwen | 05 |
| 2.7 | Openbare diensten opnieuw publiek | 05 |
| 2.8 | Echte veiligheid, democratisch georganiseerd | 06 |
| 2.9 | Gemeenten en provincies | 06 |
| 2.10 | Eerste en Tweede Kamer | 07 |
| 2.11 | Demografie | 07 |
| 2.12 | Bestaanszekerheid | 07 |
| 3. | Concrete voorstellen | 07 |
| 3.1 | Belastingen | 07 |
| 3.2 | Europese verhoudingen | 08 |
| 3.3 | Vitale inwoners | 09 |
| 3.4 | Natuur | 09 |
| 3.5 | Ruimtegebrek | 09 |
| 3.6 | Gezondheidszorg | 10 |
| 3.7 | Energietransitie | 10 |
| 3.8 | Economie | 10 |
| 3.9 | Migratie | 11 |
| 3.10 | Veiligheid | 11 |
| 3.11 | Onderwijs | 11 |
| 3.12 | Cultuur | 11 |

## 1. Inleiding

### 1.1 “De Kracht van de Regio”

OPNL is een platformpartij waarbij ieder platformlid zijn eigen identiteit en politiek programma heeft. OPNL is de verbinding tussen de platformleden en het nationale wetgevende niveau. Het beginselprogramma is een leidraad voor die nationale actie; de programma's van de platformleden zijn leidend voor hun lokale en/of regionale politieke actie.

Het beginselprogramma is een leidraad voor OPNL vertegenwoordigers in het wetgevend proces.

Dit Beginselprogramma OPNL is gebaseerd op het Koersdocument:
“Inzet bij de inbreng van OPNL in het wetgevende proces is dat, op grond van het subsidiariteit- en nabijheidsprincipe besluiten zo dicht mogelijk bij de inwoners worden genomen. Een reflectie over de inrichting van de Nederlandse Staat is daarbij op zijn plaats.”

In het beginselprogramma treffen we dus geen cijfers tot achter de komma aan. Daarover mogen onze politieke vertegenwoordigers zelf beslissen; dit beginselprogramma geeft enkel de richting aan.

OPNL staat voor “Politiek van Onderop!”, dicht bij de inwoners. Volgens ons is de overheid er voor de inwoners, niet andersom.

### 1.2. Onze kernwaarden

**Democratie**
OPNL staat voor een democratische overheid die legitimiteit ontleent aan de inwoners en waarbij besluitvorming zo dicht mogelijk bij die inwoners plaatsvindt.

**Regionalisme**
Onafhankelijke politiek wordt niet vanuit Den Haag aangestuurd, maar andersom. Onze inwoners sturen, via hun lokale partijen, de gekozen bestuurders op regionaal en landelijk niveau aan. “Politiek van Onderop!”

**Cultuur**
Taal en cultuur dragen sterk bij aan de identiteit en daarmee aan het welzijn van mensen. Dit is de basis voor de onafhankelijke politiek.

**Duurzaamheid**
OPNL wenst een duurzame planeet na te laten aan onze kinderen en kleinkinderen. Het continu zoeken naar een goed evenwicht tussen behouden en consumeren is onze insteek.

**Inclusiviteit**
Niet iedereen is hetzelfde, maar iedereen telt mee. We laten niemand aan de kant staan! Respect en begrip zijn de hoekstenen van solidariteit. Solidariteit is het begin van inclusiviteit.

**Integriteit**
OPNL eist een integer bestuur in alle bestuurslagen. Een bestuur dat een verantwoord en transparant (financieel) beleid uitvoert.

**Menselijke Maat**
Politiek is er voor de inwoners en niet andersom. Dus moet de politiek ook willen luisteren naar de inwoners. Inwoners dienen te worden gehoord.
Via internetpanels en digitale raadplegingenkrijgen krijgen inwoners aandacht over thema's die hen raken. De huiskamer komt weer aan bod. Regels moeten niet te ingewikkeld en vooral goed uitvoerbaar zijn.

Regels moeten niet alleen rechtvaardig zijn, maar ook begrijpelijk en uitvoerbaar. Overheidsbeleid moet zo worden ingericht dat inwoners en uitvoerende organisaties ermee kunnen werken.

Ons algemene uitgangspunt is dat nieuwe wet- en regelgeving standaard wordt getoetst op uitvoerbaarheid, betaalbaarheid en regionale effecten.

## 2. Hoofdlijnen Beginselprogramma

### 2.1 "De Kracht van de Regio"

Daar waar de landelijke politiek te pas en te onpas over 'De Regio' spreekt, gaat OPNL daadwerkelijk uit van "De Kracht van de Regio". Het verschil tussen theorie en praktijk; tussen praten en doen.

Landelijke partijen spreken over "Elke Regio Telt!", maar geven daar geen inhoud aan. Voor OPNL is de kracht van de regio letterlijk het politieke uitgangspunt.

Sommige zaken zullen op hoofdlijnen centraal in Den Haag moeten worden bepaald. Maar de keuze voor de uitvoering kan veel beter overgelaten worden aan de regio's. Het enige wat daarvoor nodig is: transparante en eerlijke bestuurlijke en financiële verhoudingen.

Volgens OPNL is de overheid er voor de inwoners, niet andersom.

### 2.2 Herstel lokale autonomie

Het Rijk laat rijkstaken dwingend uitvoeren door gemeenten en provincies. In de praktijk blijkt dat de taken van het medebewind de lokale en gemeentelijke taken verdringen en de kosten niet in de pas lopen met de rijksbijdragen.

Wanneer gemeenten en provincies worden gebruikt als uitvoeringsorganisaties van het Rijk, dan dienen de kosten daarvan voor honderd procent door het Rijk te worden gedragen.

Door uitvoering van rijkstaken onder verantwoordelijkheid van de gemeenteraad of Provinciale Staten te laten plaatsvinden, bestaat de mogelijkheid dat de gemeenteraad de uitvoering op eigen wijze invult op grond van andere politieke inzichten.

Het lijkt verstandig dat de wet die ruimte geeft. Als dat niet gewenst is, is het verstandiger de uitvoering van rijkstaken afzonderlijk van de gemeente te organiseren.

Wanneer rijkstaken onvoldoende worden gefinancierd, zullen gemeenten en provincies eigen keuzes moeten maken. Dit wordt problematisch op het moment dat de gelijke behandeling van inwoners in het gedrang komt.

Onvoldoende financiering leidt dan tot ongelijke rechten, met name in het sociale domein. Dit is politiek ongewenst.

### 2.3 Politiek dicht bij de inwoners

We streven naar een representatieve democratie die werkt op wijk-, dorps-, gemeentelijk- en provinciaal/regionaal niveau.

Kleinschaligheid en een sterke betrokkenheid werken door van lokaal naar provinciaal en nationaal. De menselijke maat vormt voor OPNL in het dagelijks politiek handelen de norm, gericht op ‘iedereen kan meedoen’, ook op nationaal niveau. Nationaal beleid dient lokale en regionale autonomie te respecteren en, in functie van het subsidiariteitsbeginsel, moet nationaal beleid aantoonbaar noodzakelijk zijn.

**De Kracht van de Regio werkt alleen**
**als die regio's ook daadwerkelijk in hun kracht worden gezet.**
**In het belang van onze inwoners.**

### 2.4 De Nederlandse staat

Het functioneren van de Nederlandse staat is bepalend voor het functioneren van de lokale en regionale politiek. De praktijk laat zien dat de staat op steeds meer terreinen vastloopt bij de ontwikkeling en uitvoering van beleid. De toeslagenaffaire is een berucht voorbeeld. De stikstofproblematiek zet het land op slot en het asiel- en migratiebeleid verdeelt de samenleving in hoge mate.

Door een gebrek aan visie op de democratische rechtsstaat en hoe die moet worden vormgegeven, is de Nederlandse rechtsstaat tot een structuur verworden waar noodverbanden, uitvoeringsorganisaties en 'autoriteiten' de basis ervan aan het zicht onttrekken.

Het goed laten functioneren van de Nederlandse staat is een gezamenlijk belang van alle (lokale en regionale) politieke partijen. OPNL baseert zich daarbij op een visie op de lange termijn, in het belang van Nederland en in het belang van alle inwoners.

### 2.5 Grondwet als basis

Goed politiek bestuur begint bij de Grondwet. OPNL is sterk voorstander van een grondwettelijk Instituut, dat toeziet op naleving van de Grondwet, het respect voor de bestuursstructuur en medebewind.

Regionale belangen krijgen meer wettelijk gewicht via een aangepast kiesstelsel.

Politieke besluiten moeten democratisch controleerbaar zijn. Ook in geval van de uitvoering moet dit voor de inwoners zichtbaar zijn. De politiek dient verantwoordelijkheid te nemen voor beleid én uitvoering.

### 2.6 Herstel van vertrouwen

OPNL wil van wantrouwen in de politiek terug naar vertrouwen in de politiek. Door eerlijkheid en transparantie, door 'van onderop' te werk te gaan en serieus te luisteren en te acteren op geluiden vanuit de samenleving.

Het Rijk heeft veel taken uitbesteed aan uitvoeringsdiensten. Die zijn veelal op afstand gezet om de politieke verantwoordelijkheid te ontlopen.
Die verantwoordelijkheid is veelal gestald bij onafhankelijke toezichthouders.

Hierdoor is de situatie ontstaan dat niemand meer verantwoordelijk lijkt voor de uitvoering van rijksbeleid. Dat is voor de inwoners een bevreemdende en vervreemdende situatie.

OPNL wil geen leemlaag tussen inwoners en politiek van anonieme bureaucratische organisaties. Uitvoeringsorganisaties dienen daarom onder ministeriële verantwoordelijkheid te vallen, zodat ze altijd politiek kunnen worden gecorrigeerd. Het primaat van de politiek garandeert de invloed van de inwoners.

Wet- en regelgeving dient niet alleen juridisch, maar ook praktisch uitvoerbaar te zijn. Bij nieuwe wetgeving moet vooraf worden getoetst of uitvoering door gemeenten, provincies en uitvoeringsorganisaties haalbaar en betaalbaar is.

### 2.7 Openbare diensten opnieuw publiek

De overheid vervult een aantal taken die niet door de markt kunnen worden uitgevoerd. Onderwijs, Defensie, Infrastructuur, Zorg en meer zijn kerntaken van de overheid. Het idee dat de kerntaken van de overheid door de markt kunnen worden overgenomen, dient zeer kritisch te worden bekeken.

Om te voorkomen dat uitvoeringsorganisaties leiden tot meer bestuurlijke drukte en onduidelijke politieke verantwoordelijkheid, dienen deze te worden geïntegreerd in een beperkt aantal rijksdiensten en georganiseerd volgens de grenzen van de bestuurlijke eenheden, de provincie- en gemeentegrenzen.

Het overleg tussen Rijk en gemeente of provincie kan, voor wat de uitvoering betreft, dan gewoon lokaal of regionaal gebeuren.

Rijk, provincie en gemeenten kunnen zodoende terugkeren naar hun autonome kerntaken volgens artikel 124 lid 1 van de Grondwet.

Wanneer publieke taken door de overheid worden uitgevoerd, moet ook de democratische controle goed zijn geregeld. Bestuurlijke constructies zoals intergemeentelijke regelingen mogen er niet toe leiden dat volksvertegenwoordigers onvoldoende invloed hebben op beleid en uitvoering.

Digitalisering van de overheid moet ertoe dienen de inwoners beter te bedienen; het mag er niet toe leiden dat de overheid zich verbergt achter een digitale muur. De inwoner moet altijd met een menselijk wezen kunnen overleggen. Ook hier geldt: menselijke maat.

### 2.8 Echte veiligheid, democratisch georganiseerd

Met de integratie van opsporing en berechting in een ministerie, dat van Veiligheid en Justitie, en het oprichten van de Nationale Politie, is de effectiviteit van de criminaliteitsbestrijding niet toegenomen. De kosten zijn wel toegenomen en bestuurlijk is met de veiligheidsregio's de politieke verantwoordelijkheid op lokaal niveau diffuus.

Het verschaffen van veiligheid is de voorwaarde voor het geweldsmonopolie van de overheid. Dit dient ingebed te zijn in een goed systeem van *checks and balances.*

Concentratie van alle macht in één ministerie lijkt hier niet aan te voldoen.
De Nationale Politie dient zich te richten op de kerntaken: opsporing en handhaving. De burgemeester moet zijn verantwoordelijkheid voor de openbare orde op een geloofwaardige wijze kunnen nemen.

### 2.9 Gemeenten en provincies

De lokale democratie veronderstelt een lokale autonomie. In het kader van het subsidiariteitsprincipe dient ieder bestuurlijk niveau die taken uit te voeren die zich ervoor lenen om op dat niveau te worden uitgevoerd. Een verkeerde verdeling leidt tot politieke spanningen.

De dualisering van het binnenlands bestuur heeft geleid tot een meer politieke opstelling van de gemeenteraden. Waar vóór de dualisering afspiegelingscolleges de norm waren, kent iedere gemeente nu formatieprocessen zoals bij de nationale regering. Tegelijkertijd wordt de gemeentelijke beleidsruimte steeds meer beperkt door de opgelegde rijkstaken.

Er dient een fundamentele reflectie plaats te vinden over de vraag welke taken van medebewind wel en niet dienen te worden uitgevoerd in het kader van de lokale democratie.

Maatregelen van de Rijksoverheid dienen te passen in een, met die overheden overeengekomen visie, op de lokale en regionale democratie.

## 2.10 Eerste en Tweede Kamer

OPNL ziet de Eerste Kamer als een volwaardig onderdeel van de Staten-Generaal, dus met een volwaardige politieke rol zoals dat is vastgelegd in de Grondwet. Volksvertegenwoordiging in beide Kamers is het uitgangspunt.

Aangezien de Eerste Kamer wordt gekozen door provinciale vertegenwoordigers, heeft zij een belangrijke rol in het toetsen van wetgeving op uitvoerbaarheid, regionale gevolgen en bestuurlijke verhoudingen. OPNL ziet het als haar taak om vanuit de praktijk van gemeenten en provincies bij te dragen aan zorgvuldige wetgeving.

## 2.11 Demografie

Plannen is vooruitzien. OPNL wil dat de politiek zich weer duidelijk  richt op de langere termijn.

Demografische ontwikkelingen kunnen leiden tot groei- en krimpregio's. Specifiek beleid voor de betrokken regio's is noodzakelijk.

## 2.12 Bestaanszekerheid

Bestaanszekerheid, een bestaan met voldoende en voorspelbaar inkomen, een woning, toegang tot onderwijs en zorg en een buffer voor onverwachte tegenslag. Het is een basisbehoefte van eenieder en bepalend voor een stabiele samenleving. Bestaanszekerheid wordt niet alleen bepaald door macro-economische besluiten op nationaal niveau; er dient ruimte te zijn voor lokale en regionale maatwerkregelingen.

Bereikbare voorzieningen zoals zorg, wonen, energie, onderwijs en (openbaar) vervoer zijn essentieel voor bestaanszekerheid Gemeenten en provincies zijn daar vaak toe bevoegd.

OPNL ziet bestaanszekerheid als een van de basiselementen van goed bestuur. In een land dat zo rijk is als Nederland, mag geen plaats zijn voor armoede.

# 3. Concrete voorstellen

## 3.1 Belastingen

Belastingheffing dient om de staat te financieren. De inwoners willen best belasting betalen voor het gemeenschappelijke goed als men daar een goed functionerende staat voor terugkrijgt. Belastingheffing dient te worden 'gedragen' door de inwoners. Wanneer de inwoners de belastingheffing als redelijk ervaren, zal er een goede belastingmoraal zijn. 'No taxation without representation' ligt aan de basis van de democratie. De relatie tussen inwoner en belastingheffing is helder.

De overheid dient dan ook te stoppen met belastingheffing als politiek instrument. Aan de ene kant probeert de overheid het gedrag van de inwoners te beïnvloeden door het heffen van belasting, anderzijds wordt ze dan voor de inkomsten afhankelijk van ongewenst gedrag door de inwoners. De inwoners ervaren dit bovendien als pestgedrag van de overheid.

Het Nederlandse belastingsysteem is zo ingewikkeld geworden dat het eigenlijk niet meer uitvoerbaar is. Uitgangspunt van de versimpeling dient te zijn dat belastingheffing als enig doel heeft het financieren van de overheid, en dat de belastingheffing bij voorkeur plaatsvindt als er meerwaarde wordt gecreëerd. Een mogelijkheid om nader te onderzoeken is het afschaffen van alle aftrekposten en toeslagen.

Op gemeentelijk en provinciaal niveau dient er ruimte te zijn voor een eigen belasting-/heffingsmogelijkheid ter financiering van exclusief lokaal en regionaal beleid. De lokale belastinginkomsten mogen niet worden gebruikt om taken in het kader van het medebewind te financieren.

De verdeling van gelden binnen het Provincie- en Gemeentefonds dient in overleg met die overheden plaats te vinden.

### 3.2 Europese verhoudingen

Gemeenten, provincies en waterschappen spelen een rol in het proces van nationale wetgeving en -uitvoering via vertegenwoordigende organisaties zoals de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Interprovinciaal Overleg (IPO).

Wetgeving wordt ook gemaakt door de Europese Unie. Zij maakt verordeningen, direct toepasbare Europese wetten en richtlijnen, die in nationale wetgeving dienen te worden omgezet.

OPNL staat voor een Europese Unie waar het subsidiariteitsbeginsel niet alleen wordt toegepast in de relatie van de Unie met de lidstaten, maar ook met de gemeenten en regio's. Gemeenten en regio's gaan hun eigen politieke relaties met de Unie aan. De EU mag geen centralistische superstaat worden, maar wel het gezamenlijk Europees antwoord op uitdagingen die aan Europa als geheel worden gesteld.

Europees beleid speelt een cruciale rol voor steden en gemeenten, omdat het directe invloed heeft op lokale ontwikkeling, duurzaamheid en leefkwaliteit. Via Europese fondsen krijgen steden en gemeenten financiële steun voor projecten die de lokale economie versterken, innovatie stimuleren en de klimaatdoelstellingen helpen bereiken. Kortom, Europees beleid ondersteunt steden en gemeenten bij het realiseren van een duurzame, inclusieve en toekomstgerichte ontwikkeling.

Het Europese cohesiebeleid dient de Europese regio's in staat te stellen de fricties die ontstaan door het proces van Europese integratie op te vangen.

Gemeenten en provincies dienen betrokken te worden bij de voorbereiding en de uitvoering van Europees beleid, zowel in Den Haag als in Brussel.

## 3.3 Vitale inwoners

OPNL streeft naar het vergroten van de sociale cohesie door te streven naar vitale kernen met een sterke lokale economie, onderwijsvoorzieningen en openbaar vervoer.

Regio's buiten de Randstad verdienen dezelfde (financiële) kansen voor het behoud van bereikbaarheid van de lokale voorzieningen.

In de regio's moet in eerste instantie ingezet worden op woningbouw voor mensen met een economische en/of historische binding met de desbetreffende regio.

Er dient ingezet te worden op woningbouw zodat mensen zo lang mogelijk in de eigen regio kunnen blijven wonen. De voorzieningen dienen hierop zoveel mogelijk aangepast te worden.

## 3.4 Natuur

De natuur is van ons allemaal. Ze draagt bij aan een gezonde leefomgeving, een aantrekkelijk landschap en de leefbaarheid van onze provincies. Wij willen onze natuur beschermen en versterken, met oog voor biodiversiteit én voor de mensen die in het buitengebied wonen, werken en ondernemen.
Nieuwe natuur willen we zoveel mogelijk binnen dit bestaande netwerk realiseren. Zo houden we ook oog voor de schaarse ruimte en voor andere belangrijke functies zoals wonen, landbouw en economie.

Landbouw en natuur zijn geen tegenpolen. Boeren kennen het buitengebied en kunnen een belangrijke rol spelen bij het beheer van natuur en landschap. Wij willen hen daarvoor meer mogelijkheden bieden en zorgen voor een passende vergoeding. Zo versterken we zowel de natuur als het agrarisch verdienmodel.

Ook willen we natuurinclusieve landbouw stimuleren, waarbij boeren in hun bedrijfsvoering rekening houden met natuur en biodiversiteit. Biologische landbouw kan daar, waar dat past, aan bijdragen.

Bij gewasbescherming zetten we in op zorgvuldig gebruik en het beperken van de schade aan mens, natuur en water. We zoeken naar oplossingen die de natuur beschermen en tegelijkertijd werkbaar zijn voor boeren.
Natuur houdt bovendien niet op bij de grens van een natuurgebied. Ook in onze dorpen en steden willen we ruimte voor groen en biodiversiteit. Natuurinclusief bouwen, het vergroenen van de bebouwde omgeving en het planten van bomen kunnen daar een belangrijke bijdrage aan leveren.

## 3.5 Ruimtegebrek

Er is een beperkte hoeveelheid ruimte in Nederland. Hoewel de vele ruimteclaims al een groot beslag leggen op de 'beschikbare ruimte', is daar zelden enige samenhang en slim gedeeld gebruik in te onderkennen. OPNL streeft naar meervoudig ruimtegebruik, in de wetenschap dat de ruimte beperkt beschikbaar is en er geen ruimte bij zal komen in Nederland.

De afwegingen van OPNL met betrekking tot de schaarse ruimte:
- Zuinig ruimtegebruik.
- Landbouwbeleid in samenhang met natuurbeheer.
- Een gezonde ‘eigen’ voedselvoorziening.
- Zorg voor voldoende en een goede kwaliteit van het bodemwater.
- Integratie van agrarisch natuurbeheer en waterbeheer.
- Herbestemming van leegstaande bedrijfs- en kantoorpanden, kerken en vrijkomende agrarische bedrijven.

### 3.6 Gezondheidszorg

Het is van belang dat goede (spoedeisende) gezondheidszorg, met voldoende deskundigheid, voor iedereen toegankelijk en evenredig over het land verdeeld blijft.

OPNL wil naar een eenvoudiger en toegankelijker zorgstelsel. Met beperkte of zonder eigen bijdrage en zonder doorgeschoten marktwerking. Een zorgstelsel ingericht vanuit het vakmanschap van de medewerkers in plaats van de controlerende bureaucratie.

De wachtlijsten in de Jeugdzorg dienen door extra financiële middelen van het Rijk te worden opgelost.

### 3.7 Energietransitie

De energietransitie mag geen argument zijn om centralistische en dirigistische maatregelen er door te duwen, zoals het verplicht plaatsen van windmolens of aanleggen van hoogspanningsleidingen.

Het plaatsen van zonnepanelen door inwoners dient financieel aantrekkelijk te blijven.

De mogelijkheden van kleine kernreactoren dienen te worden onderzocht.

Als inwoners schade ondervinden van energiewinning dienen schaderegelingen ruimhartig te worden toegepast.

OPNL is voorstander van een circulaire samenleving waarin inwoners niet worden vermalen.

### 3.8 Economie

OPNL streeft naar een gezonde en duurzame economie die betrekking heeft op alle voor Nederland relevante sectoren. Daarbinnen vallen alle nieuwe technieken en innovatieve ontwikkelingen en toepassingen die een positieve bijdrage bieden, dit alles naar aard en schaal aangepast aan de verschillende regio's.

Het MKB is en blijft de motor van de samenleving, waarbij een gezond MKB ook een positieve bijdrage levert aan de uitstraling en de kracht van de regio.

Globalisering en digitalisering bieden kansen voor regionalisering van de economie door het regionale comparatieve voordeel te ontwikkelen.

### 3.9 Migratie

OPNL wil dat het migratiebeleid wordt aangepast en goed wordt ingebed in het Europese Migratiepact. Een strenge selectie aan de grens door de Europese Unie moet de economische vluchtelingen scheiden van de daadwerkelijk vervolgden. Overigens, vanuit de grondgedachte dat opvang in de regio van herkomst voor vervolgden altijd de voorkeur heeft, mits dit humaan mogelijk is, in verband met culturele verwantschap en de mogelijkheden voor terugkeer. De (Europese) procedures dienen adequaat, snel, helder en uitvoerbaar te zijn.

Asielmigratie en arbeidsmigratie dienen onderwerp te zijn van apart beleid. Arbeidsmigratie kan op onderdelen noodzakelijk zijn om specifieke vacatures in Nederland te kunnen invullen, waarbij tegelijkertijd een reflectie dient plaats te vinden over de noodzaak van alle economische activiteiten.

Een sociale samenleving stopt niet bij de grens. Een verstandige invulling van internationale samenwerking dient gericht te zijn op het zorgdragen voor stabiliteit en het versterken en verbeteren van de economische situatie wereldwijd, bijvoorbeeld door het wegnemen van specifieke handelsbeperkingen.

Daarnaast bestaat er de mogelijkheid om noodhulp te bieden aan landen die getroffen zijn door een natuurramp of andere uitzonderlijke omstandigheden.

### 3.10 Veiligheid

Afspraken in NAVO-verband dienen nagekomen te worden, met veiligheid voor onze inwoners als doel. Europa is volgens OPNL gebaat bij het afstemmen van het militaire materieel en de inlichtingen- en veiligheidsdiensten in het belang van onze inwoners.

In eigen land streeft OPNL naar het intensiveren van de criminaliteitsbestrijding, met name de grensoverschrijdende criminaliteit.

### 3.11 Onderwijs

Steeds minder leerlingen beheersen de Nederlandse taal en het rekenen in voldoende mate. Er is sprake van voortschrijdende functionele laaggeletterdheid bij schoolverlaters. Wij vinden dat hier direct meer aandacht voor nodig is.

Het onderwijs dient verlost te worden van de vele taken en zich meer te concentreren op basistaken zoals lezen, schrijven en rekenen. Deze acties moeten problemen in het latere leven van de huidige leerlingen helpen voorkomen.

### 3.12 Cultuur

Cultuur is een van de steunpilaren van de Nederlandse samenleving. Daarbij dient de aandacht niet uitsluitend naar cultuur met een grote C te gaan, maar ook naar de kleinschalige cultuurbeleving in wijken, dorpen en steden.

Taal en cultuur dragen bij aan de identiteit van gemeenschappen en de binding van de inwoners met die gemeenschappen. OPNL steunt het gebruik van het Fries als tweede officiële rijkstaal. En beijvert zich voor streektalen, opdat iedere inwoner zich thuis voelt in de Nederlandse samenleving.